

**Żyj
finansowo!**

CZYLI
jak zarządzać finansami
w życiu osobistym

Wnioski z raport ewaluacji końcowej
V edycji projektu
„Żyj finansowo! czyli jak zarządzać
finansami w życiu osobistym”
zrealizowanego w roku szkolnym
2012/2013

Organizator:

 **Stowarzyszenie Krzewienia
Edukacji Finansowej**

81-472 Gdynia, ul. Legionów 126, tel. 058 624 98 72, fax 058 624 98 75

Projekt sponsorowany przez:

BIURO INFORMACJI KREDYTOWEJ
www.bik.pl

FUNDACJA STEFCZYKA

www.kasastefczyka.pl/fundacja-stefczyka

KASA STEFCZYKA

www.kasastefczyka.pl

 SKOK
ubezpieczenia

www.skokubezpieczenia.pl

TOWARZYSTWO
FINANSOWE SKOK S.A.
www.tfskok.pl

Wnioski

Celem badania ewaluacyjnego jest ocena wpływu zajęć zrealizowanych w ramach V edycji projektu „Żyj finansowo!” na stan świadomości finansowej uczniów tj. wiedzy i umiejętności z zakresu planowania finansów osobistych oraz postaw uczniów wobec oszczędzania.

Analiza danych zgromadzonych w trakcie badania pozwala stwierdzić, że poziom świadomości finansowej uczniów biorących udział w V edycji projektu „Żyj finansowo! czyli jak zarządzać finansami w życiu osobistym” znacznie wzrósł. Dowodzą tego wnioski płynące z analizy odpowiedzi na szczegółowe pytania ewaluacyjne.

W jakim stopniu zajęcia wpłynęły na stosunek uczniów wobec oszczędzania?

- 60% ogółu uczniów zadeklarowało, że posiada pieniądze wyłącznie na swoje własne wydatki. 37% zadeklarowało, że dysponuje takimi pieniędzmi od czasu do czasu. Tylko ok. 3% wybrała odpowiedź: „Nie”.
- Połowa badanych uczniów zadeklarowała, że nigdy nie sporządziła budżetu osobistego.
- 10% uczniów zadeklarowało, że oszczędza regularnie. 16% uczniów wskazało, że nie oszczędza w ogóle. Mężczyźni (13%) częściej niż kobiety (8%) deklaruowali systematyczne oszczędzanie. Nieco więcej kobiet (17,6%) niż mężczyzn (14%) zadeklarowało, że nie oszczędza wcale. Porównując powyższe z wynikami ewaluacji poprzednich edycji projektu od 2009 r, można stwierdzić, że odsetek osób deklarujących regularne oszczędzanie pozostaje na niezmiennym poziomie (11% IV edycja, 12% uczniowie III edycji, 10% uczniowie II edycji projektu). We wszystkich badaniach mężczyźni częściej niż kobiety deklaruowali zwyczaj regularnego odkładania pieniędzy.
- Oceniając swoją postawę wobec oszczędzania, 44% uczniów uważa się za osoby oszczędne lub raczej oszczędne. Ponad 28% za raczej nieoszczędne lub nieoszczędne. Więcej mężczyzn (9%) niż kobiet (6%) uważa się za osoby zdecydowanie oszczędne. Taka proporcja widoczna była również w danych zebranych podczas poprzednich edycji projektu. Kobiety częściej oceniały się, jako zdecydowanie nieoszczędne (5%) niż mężczyźni (3%).
- Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych są konsumentami rynku usług finansowych. 20% uczniów zadeklarowało posiadanie własnego rachunku bankowego. Odsetek ten w poprzednich edycjach projektu wynosił odpowiednio: 20% w 2012 r., 13% w 2011 r., 22% w 2010 r. We wszystkich badaniach mężczyźni częściej deklaruowali posiadanie własnego konta bankowego niż kobiety.

- Jednym z elementów świadomości finansowej uczniów jest znajomość instytucji rynku usług finansowych, jaką jest BIK S.A. Przystępując do zajęć, 60% przebadanych uczniów zadeklarowało, że nie słyszało przed rozpoczęciem zajęć o istnieniu i działalności BIK S.A.
- 91% uczniów po zakończeniu projektu potrafiło trafnie wskazać zakres informacji gromadzonej przez BIK S.A.
- 88,3% uczniów po zakończeniu projektu znało przysługujące im prawo wglądu do informacji gromadzonych przez BIK S.A. Prawie 6% udzieliło błędnej odpowiedzi, a 6% (głównie kobiety) nie wiedziało, jak odpowiedzieć na to pytanie. Wiedza uczniów poprawiła się w porównaniu z wynikami badania w roku 2012 (80% trafnych odpowiedzi), w roku 2011 (71% trafnych odpowiedzi) i w roku 2010 (67% uczniów trafnie wskazało poprawną odpowiedź).

Opinie uczniów wobec oszczędzania wyrażane po zakończeniu zajęć:

- Uczniowie pytani na zakończenie projektu o zamiar oszczędzania w przyszłości w 72% odpowiedzieli twierdząco. Blisko 79% uczniów wyraziło opinię, że skłoniły ich do tego zajęcia „Żyj finansowo!”.
- Ponad 61% uczniów zadeklarowało, że sporządzili swój budżet osobisty po raz pierwszy na zajęciach i zamierzają to robić w przyszłości. W porównaniu z poprzednimi edycjami mniej było wśród uczniów deklaracji negatywnych. Chęć opracowywania budżetu osobistego częściej deklarowały kobiety niż mężczyźni. Odsetek uczniów deklarujących, że nie sporządzili budżetu i nie zamierzają tego robić w przyszłości jest nieco większy wśród mężczyzn (16%) niż kobiet (5,1%).

W jakim stopniu zajęcia wpłynęły na poziom samooceny uczniów w zakresie wiedzy dotyczącej oszczędzania i inwestowania, kredytów oraz umiejętności planowania osobistego budżetu?

- Poziom samooceny uczniów w zakresie ich wiedzy i umiejętności w obszarze oszczędzania i inwestowania, kredytów i planowania osobistego budżetu okazał się, podobnie jak w poprzednich edycjach, znacznie wyższy niż faktyczny poziom ich wiedzy zweryfikowany ocenami za odpowiedzi dotyczące znajomości pojęć (test wiedzy).

Tabela 1 Porównanie samooceny uczniów w obszarach dot. inwestowania i oszczędzania, kredytów oraz planowania osobistego budżetu

	Średnia samoocena uczniów ogółem, w badaniu przed rozpoczęciem zajęć	Średnia samoocena uczniów ogółem, w badaniu po zakończeniu zajęć
Oceń swoją obecną wiedzę dotyczącą oszczędzania i inwestowania	3,20	4,37
Oceń swoją obecną wiedzę dotyczącą kredytów	2,37	4,20
Oceń swoje obecne umiejętności w zakresie planowania osobistego budżetu (finansów osobistych)	3,54	4,53

- Wzrostowi samooceny uczniów towarzyszył wzrost poziomu ich wiedzy. Na zakończenie zajęć różnice między deklarowaną samoocena a wynikami ocen ze znajomości kluczowych pojęć znacznie się zmniejszyły.

W jakim stopniu zajęcia wpłynęły na poziom wiedzy uczniów w zakresie tematyki zajęć?

- Analiza ocen uzyskanych przez uczniów w odpowiedzi na pytania otwarte, zawarte w kwestionariuszach ankiet, pokazały znaczący wzrost uzyskanych ocen w skali całej grupy w trzech badanych obszarach: inwestowania i oszczędzania, kredytów i sporządzania osobistego budżetu.
- Najlepsze wyniki uzyskali nauczyciele i uczniowie Technikum Zawodowego w Świebodzinie, III LO w Białej Podlaskiej, LO w Komarówce Podlaskiej. W przypadku 7 szkół (Krasnystaw, Słupsk, Ostróda, Milanów, Czernichów, Biała Podlaska-Katolickie LO, Kościan) uczniowie uzyskali średnie ocen poniżej oceny dostatecznej w odpowiedzi na większość pytań otwartych (4 i więcej). Taka sytuacja wymaga głębszej analizy przyczyn: na ile są one wynikiem organizacji zajęć, sposobu prowadzenia, zaangażowania i kompetencji prowadzącego zajęcia. W przypadku szkoły w Kościanie mamy do czynienia po raz kolejny z sytuacją niskich ocen i ponad 80% opinii uczniów oceniających zajęcia jako atrakcyjne.

W jakim stopniu zajęcia V edycji „Żyj finansowo!” okazały się atrakcyjne i użyteczne dla uczniów?

- Przystępując do zajęć, 67% uczniów oceniło, że tematyka zajęć projektu może okazać się przydatna i użyteczna. Tylko 4% uznało rozpoczynające się zajęcia za niepotrzebne i nieużyteczne. Po zakończeniu zajęć prawie 81% uczniów wyraziło opinię, że zajęcia z planowania finansowego będą im przydatne i użyteczne w przyszłości. Liczba niezdecydowanych spadła w badaniu po zakończeniu zajęć z 29% do 18%. Odsetek opinii pozytywnych w V edycji był taki sam jak w przypadku IV edycji.
- Ponad 62% uczniów (58% w III edycji projektu) wysoko oceniło atrakcyjność projektu (oceny bardzo dobre i celujące). Zajęcia bardziej podobały się kobietom – ponad 66% ocen bardzo dobrych i celujących, niż mężczyznom - ponad 58% ocen bardzo dobrych i celujących. Około 13% uczniów (10% w IV edycji, 13% w III edycji) uznało, że tematyka zajęć projektu była nieatrakcyjna (oceny dostateczne, mierne i niedostateczne).
- Podobnie jak w latach poprzednich wśród opinii i komentarzy uczniów przeważały te o charakterze pozytywnym. Uczniowie najczęściej podkreślali odbiegające od codziennej „praktyki szkolnej”: sposób prowadzenia zajęć, zastosowanie prezentacji multimedialnych, interesującą tematykę. Wśród opinii negatywnych najczęściej pojawiały się głosy o zbyt małej ilości godzin zajęć, niedostatecznej ilości tematów i zadań o charakterze praktycznym, braku odpowiedniego sprzętu (niestety w komentarzach brakowało wyjaśnienia, o jaki sprzęt chodzi).
- W siedmiu szkołach (Bydgoszcz ZSH, Częstochowa VII LO, Lubin ZS 2, Kościan I LO, Biała Podlaska LO, Słupsk SCKU, Świebodzin ZSTiZ) średnia ocena atrakcyjności zajęć wśród uczniów wyniosła 5,0 i więcej (27% szkół).

